

**Критерії оцінювання навчальних
досягнень
з хімії
учнів 10-11 класів**

ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ХІМІЇ У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

При оцінюванні рівня навчальних досягнень з хімії враховується:

- рівень засвоєння теоретичних знань;
- оволодіння хімічною мовою як засобом відображення знань про речовини і хімічні явища;
- сформованість експериментальних умінь, необхідних для виконання хімічних дослідів, передбачених навчальною програмою;
- здатність учнів застосовувати набуті знання на практиці;
- уміння розв'язувати розрахункові задачі.

За відмінностями між обсягом і глибиною досягнутих результатів, ступенем самостійності у виконанні завдань, здатністю використовувати знання у нових ситуаціях виокремлено рівні навчальних досягнень учнів, що оцінюються за 12-бальною шкалою.

Кожний наступний рівень вбирає в себе вимоги до попереднього, а також додає нові характеристики.

Визначальними в оцінюванні рівня навчальних досягнень учнів є особистісні результати пізнавальної діяльності, в яких відбиваються загальнопредметні компетентності, набуті учнями в процесі навчання хімії.

Рівні навчальних досягнень учнів	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розпізнає деякі хімічні об'єкти (хімічні символи, формули, явища, посуд тощо) і називає їх (на побутовому рівні); знає правила безпеки під час проведення практичних робіт
	2	Учень (учениця) описує деякі хімічні об'єкти за певними ознаками; знає призначення лабораторного обладнання
	3	Учень (учениця) має фрагментарні уявлення з предмета вивчення і може відтворити окремі його частини; під керівництвом учителя виконує найпростіші хімічні досліди
II. Середній	4	Учень (учениця) знає окремі факти, що стосуються хімічних сполук і явищ; складає прості прилади для проведення дослідів і виконує їх під керівництвом учителя; складає з допомогою вчителя скорочену умову задачі

	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює окремі частини начального матеріалу, дає визначення основних понять; самостійно виконує деякі хімічні досліди, описує хід їх виконання, дотримується порядку на робочому місці; самостійно складає і записує скорочену умову задачі
	6	Учень (учениця) відтворює навчальний матеріал з допомогою вчителя; описує окремі спостереження за перебігом хімічних дослідів; робить обчислення за готовою формулою
III. Достатній	7	Учень (учениця) самостійно відтворює значну частину навчального матеріалу, з допомогою вчителя порівнює хімічні об'єкти, описує спостереження за перебігом хімічних дослідів; наводить рівняння реакцій за умовою задачі
	8	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний і теоретичний навчальний матеріал, порівнює і класифікує хімічні об'єкти; самостійно виконує всі хімічні досліди згідно з інструкцією; робить обчислення за рівнянням реакції
	9	Учень (учениця) виявляє розуміння основоположних хімічних теорій і фактів, наводить приклади на підтвердження цього; робить окремі висновки з хімічних дослідів; з допомогою вчителя розв'язує задачі
IV. Високий	10	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і застосовує знання у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, узагальнювати й систематизувати надану інформацію, робити висновки; робить висновки з практичної роботи; самостійно наводить і використовує необхідні формули для розв'язування задач
	11	Учень (учениця) володіє засвоєними знаннями і використовує їх у нестандартних ситуаціях, встановлює зв'язки між явищами; самостійно знаходить і використовує інформацію згідно з поставленим завданням; виконує хімічний експеримент, раціонально використовуючи обладнання і реактиви; самостійно розв'язує задачі, формулює відповіді
	12	Учень (учениця) має системні знання з предмета, аргументовано використовує їх, у тому числі у проблемних ситуаціях; аналізує

		додаткову інформацію; самостійно оцінює явища, пов'язані з речовинами та їх перетвореннями; робить обґрунтовані висновки з хімічного експерименту; розв'язує експериментальні задачі за власним планом; самостійно аналізує та розв'язує задачі раціональним способом
--	--	---

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з хімії

Визначальними в оцінюванні рівня навчальних досягнень учнів є особистісні результати пізнавальної діяльності, в яких відбиваються загальнопредметні компетентності, набуті учнями в процесі навчання хімії.

За відмінностями між обсягом і глибиною досягнутих результатів, ступенем самостійності у виконанні завдань, здатністю використовувати знання у нових ситуаціях виокремлено рівні навчальних досягнень учнів, що оцінюються за 12-бальною шкалою.

Кожний наступний рівень вбирає в себе вимоги до попереднього, а також додає нові характеристики.

При оцінюванні рівня навчальних досягнень з хімії враховується:

- оволодіння хімічною мовою як засобом відображення знань про речовини і хімічні явища;
- рівень засвоєння теоретичних знань;
- сформованість експериментальних умінь, необхідних для виконання хімічних дослідів, передбачених навчальною програмою;
- здатність учнів застосовувати набуті знання на практиці;
- уміння розв'язувати розрахункові задачі.

Оцінювання теоретичних знань

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня(учениці)
Початковий	1	Учень (учениця) називає окремі хімічні об'єкти (хімічні символи, формули, явища, тощо)
	2	Учень (учениця) описує найпростіші хімічні об'єкти
	3	Учень (учениця) має елементарні знання з предмета і під керівництвом вчителя може частково їх відтворити
Середній	4	Учень (учениця) називає окремі хімічні об'єкти, а також відтворює деякі факти, що стосуються хімічних сполук і явищ,
	5	Учень (учениця) дає визначення основних понять, хімічних явищ і процесів, фрагментарно відтворює частину навчального матеріалу
	6	Учень (учениця)) дає визначення основних понять, хімічних явищ і процесів, послідовно відтворює значну частину навчального матеріалу з допомогою вчителя
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно, логічно відтворює навчальний матеріал, виконує порівняльну характеристику хімічних об'єктів, явищ, процесів з

		допомогою вчителя
	8	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом(теоретичним і практичним), застосовує знання на практиці, робить порівняльну характеристику хімічних об'єктів, процесів, явищ
	9	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом(теоретичним і практичним), застосовує знання на практиці, наводить приклади, робить аналіз і висновки
Високий	10	Учень (учениця) впевнено володіє навчальним матеріалом (теоретичним і практичним), вміє застосовувати знання на практиці, узагальнює інформацію, знає як правильно зробити порівняльну характеристику явищ, процесів, об'єктів, аналізує навчальний матеріал, робить обгрунтовані висновки
	11	Учень (учениця) впевнено володіє навчальним матеріалом (теоретичним і практичним), вміє застосовувати знання на практиці, узагальнює інформацію, знає як правильно зробити порівняльну характеристику явищ, процесів, об'єктів, аналізує навчальний матеріал, робить обгрунтовані висновки, висловлює судження , використовує інформацію з різних джерел у нестандартних ситуаціях
	12	Учень (учениця) має системні знання з предмета, аргументовано використовує їх, у тому числі в проблемних ситуаціях узагальнює інформацію, знає як правильно зробити порівняльну характеристику явищ, процесів, об'єктів, аналізує навчальний матеріал, робить обгрунтовані висновки, висловлює судження , використовує інформацію з різних джерел у нестандартних ситуаціях, висловлює власні теорії і судження

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
Початковий	1	Розв'язування задач непередбачене
	2	
	3	
Середній	4	Учень (учениця) складає скорочену умову задачі з допомогою вчителя
	5	Учень (учениця) самостійно складає скорочену умову задачі
	6	Учень (учениця) складає скорочену умову задачі самостійно, робить обчислення, але лише з формулою, наданою вчителем
Достатній	7	Учень (учениця) записує умову задачі, наводить потрібні формули речовин і рівняння реакцій; розв'язує задачі за алгоритмом, наданим вчителем
	8	Учень (учениця) записує умову задачі, наводить потрібні формули речовин і рівняння реакцій; робить обчислення за рівнянням реакції; розв'язує задачі, користуючись алгоритмом, наданим вчителем
	9	Учень (учениця) записує умову задачі, наводить потрібні формули речовин і рівняння реакцій; робить обчислення за рівнянням реакції; розв'язує задачі різного рівня складності, користуючись алгоритмом, наданим вчителем
Високий	10	Учень (учениця) записує умову задачі, самостійно наводить потрібні формули речовин і рівняння реакцій; робить обчислення за рівнянням реакції; розв'язує задачі самостійно
	11	Учень (учениця) записує умову задачі, наводить потрібні формули речовин і рівняння реакцій; робить обчислення за рівнянням реакції; розв'язує задачі самостійно, раціонально, без допомоги вчителя
	12	Учень (учениця) записує умову задачі, наводить потрібні формули речовин і рівняння реакцій; робить обчислення за рівнянням реакції; розв'язує задачі самостійно, раціонально, різного рівня складності, а комбіновані

Оцінювання практичних робіт і лабораторних дослідів

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) знає правила безпеки під час проведення практичних робіт, називає деякі хімічні об'єкти (явища, процеси, лабораторний посуд)
	2	Учень (учениця) знає правила безпеки під час проведення практичних робіт, знає призначення деякого лабораторного обладнання
	3	Учень (учениця) знає правила безпеки під час проведення практичних робіт, має елементарні уявлення з предмета, виконує найпростіші хімічні досліди під керівництвом вчителя
Середній	4	Учень (учениця) складає найпростіші прилади з допомогою вчителя; виконує окремі хімічні досліди з допомогою вчителя
	5	Учень (учениця) складає найпростіші прилади; з допомогою вчителя виконує окремі хімічні досліди згідно з інструкцією, описує хід виконання найпростіших дослідів
	6	Учень (учениця) з допомогою вчителя складає прилади; виконує окремі хімічні досліди згідно з інструкцією, описує хід виконання дослідів
Достатній	7	Учень (учениця) самостійно виконує практичні та лабораторні роботи, описує власні спостереження за перебігом хімічних дослідів
	8	Учень (учениця) самостійно виконує практичні та лабораторні роботи, описує власні спостереження за перебігом хімічних дослідів, робить висновки
	9	Учень (учениця) самостійно виконує практичні та лабораторні роботи, описує власні спостереження за перебігом хімічних дослідів, робить розширені, обґрунтовані висновки
Високий	10	Учень (учениця) виконує хімічні експерименти, раціонально використовуючи обладнання і реактиви; описує поетапні спостереження; складає звіт, щодо практичних робіт і лабораторних дослідів, містить обґрунтовані висновки
	11	Учень (учениця) виконує хімічні експерименти, раціонально використовуючи обладнання і реактиви; описує поетапні спостереження; складає звіт, щодо практичних робіт і лабораторних дослідів, містить обґрунтовані висновки; виконує експериментальні задачі за власним планом
	12	Учень (учениця) виконує хімічні експерименти, раціонально використовуючи обладнання і реактиви;

		описує поетапні спостереження; складає звіт, щодо практичних робіт і лабораторних дослідів, містить обґрунтовані висновки; виконує експериментальні задачі за власним планом; виконує додаткові завдання до практичних робіт; аналізує інформацію з додаткових джерел
--	--	---

Оцінювання контрольних робіт

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Розв'язані одне або два тестових завдання
	2	Розв'язані два або три тестових завдання
	3	Розв'язані всі тестові завдання початкового рівня
Середній	4	Декілька завдань контрольної роботи опрацьовані; відповіді на суттєву кількість питань дуже стислі або поверхові; розв'язки контрольних задач містять значну кількість неточностей.
	5	Половина завдань контрольної роботи опрацьовані; відповіді на суттєву кількість питань дуже стислі або поверхові; розв'язки контрольних задач містять значну кількість неточностей.
	6	Всі завдання контрольної роботи опрацьовані; відповіді на суттєву кількість питань дуже стислі або поверхові; розв'язки контрольних задач містять значну кількість неточностей.
Достатній	7	Всі завдання контрольної роботи опрацьовані; відповіді на деякі питання недостатньо змістовні; наведені в цілому правильні розв'язки деяких контрольних задач, може допускати помилки.
	8	Всі завдання контрольної роботи опрацьовані; відповіді на деякі питання недостатньо змістовні; наведені в цілому правильні розв'язки більшості контрольних задач, може допускати несуттєві помилки.
	9	Всі завдання контрольної роботи опрацьовані; відповіді на деякі питання недостатньо змістовні; наведені в цілому правильні розв'язки всіх контрольних задач, може допускати несуттєві помилки.
Високий	10	Всі завдання контрольної роботи опрацьовані глибоко й ґрунтовно; містять відповіді на теоретичні питання; наведені правильні розв'язки

		комбінованих задач.
	11	Всі завдання контрольної роботи опрацьовані глибоко й ґрунтовно; містять змістовні відповіді на теоретичні питання; наведені правильні розв'язки комбінованих задач.
	12	Всі завдання контрольної роботи опрацьовані глибоко й ґрунтовно; містять змістовні, глибокі, обґрунтовані відповіді на теоретичні питання; наведені правильні розв'язки складних комбінованих задач.

Оцінювання групової роботи учнів

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень(учениця) спостерігає за іншими учасниками групи, спостерігає за процесом розподілу доручень в групі
	2	Учень(учениця) спостерігає за іншими учасниками групи, спостерігає за процесом розподілу доручень в групі, іноді виконує завдання в групі
	3	Учень(учениця) спостерігає за іншими учасниками групи, спостерігає за процесом розподілу доручень в групі, іноді виконує завдання в групі, вступає в діалог
Середній	4	Учень (учениця) спостерігає за процесом планування роботи в групі, прийняттям групового рішення та інколи бере в ньому участь, здійснює спроби (часто невдалі)звернутися за допомогою до членів групи
	5	Учень (учениця) спостерігає за процесом планування роботи в групі, прийняттям групового рішення та інколи вступає в діалог або полілог, здійснює спроби звернутися за допомогою до членів групи
	6	Учень (учениця) спостерігає за процесом планування роботи в групі, періодично висловлює власну думку, прислухається до окремих порад, вступає в діалог або полілог, звертається за допомогою до членів групи, періодично бере участь в оцінюванні учасників групи
Достатній	7	Учень(учениця) періодично бере участь у процесі планування роботи групи, прийнятті групового рішення, періодично надає допомогу

		однокласникам, не завжди використовує етикетні формули при груповій роботі, приймає участь у діалогах, полілогах, не завжди вміє знаходити вихід з конфліктної ситуації
	8	Учень(учениця) бере участь у процесі планування роботи групи, прийнятті групового рішення, надає допомогу однокласникам, не завжди використовує етикетні формули при груповій роботі, приймає участь у діалогах, полілогах, не завжди вміє знаходити вихід з конфліктної ситуації
	9	Учень(учениця) бере участь у процесі планування роботи групи, прийнятті групового рішення, завжди надає допомогу однокласникам, часто використовує етикетні формули при груповій роботі, приймає участь у діалогах, полілогах, вміє знаходити вихід з конфліктної ситуації
Високий	10	Учень (учениця) бере активну участь у процесі планування і виконання завдань учнями, розподілі доручень, прийнятті групового рішення, діалозі і полілозі, у разі потреби надає допомогу іншим учасникам групи, завжди використовує етикетні формули групової роботи, уміє слухати товариша, не перебиває інших учасників групи під час спілкування, доповідає перед класом про роботу групи, формулює висновки
	11	Учень (учениця) бере активну участь у процесі планування і виконання завдань учнями, розподілі доручень, прийнятті групового рішення, діалозі і полілозі, у разі потреби надає допомогу іншим учасникам групи, завжди використовує етикетні формули групової роботи, уміє слухати товариша, не перебиває інших учасників групи під час спілкування, об'єктивно оцінює інших учасників групи, доповідає перед класом про роботу групи, формулює чіткі, обґрунтовані висновки
	12	Учень (учениця) надає підтримку іншим учасникам групи, бере активну участь у плануванні і виконанні завдань учнями, розподілі доручень, прийнятті групового рішення, діалозі і полілозі, надає допомогу іншим учасникам групи, завжди використовує етикетні формули групової роботи, уміє слухати товариша, не перебиває інших учасників групи під час спілкування, об'єктивно оцінює інших учасників групи, доповідає перед класом про роботу групи, формулює чіткі, обґрунтовані висновки

Оцінювання навчального проєкту

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) ознайомлений з проєктною діяльністю, робота реферативного характеру без визначення мети і завдань, а також без висновків, робота взята з інтернет- ресурсів
	2	Учень (учениця) ознайомлений з проєктною діяльністю, робота реферативного характеру без визначення мети і завдань, а також без висновків, робота взята з інтернет- ресурсів, розкриває деякі поняття з вибраної теми з допомогою вчителя
	3	Учень (учениця) ознайомлений з проєктною діяльністю, робота реферативного характеру, фрагментарно пояснює мету і завдання роботи, без висновків, робота взята з інтернет- ресурсів, розкриває деякі поняття з вибраної теми
Середній	4	Учень (учениця) знає окремі факти,що стосуються проєктної роботи, під керівництвом вчителя наводить певні факти, що стосуються теми, демонструє часткове розуміння теми, робота має мету і завдання
	5	Учень (учениця) знає окремі факти,що стосуються проєктної роботи, під керівництвом вчителя наводить певні факти, що стосуються теми, демонструє часткове розуміння теми, дає визначення основних понять, робота має мету і завдання
	6	Учень (учениця) знає окремі факти,що стосуються проєктної роботи, під керівництвом вчителя наводить певні факти, що стосуються теми, демонструє часткове розуміння теми, дає визначення основних понять, робота має мету і завдання, нечітко сформульовані висновки
Достатній	7	Учень (учениця) відтворює значну частину проєктної роботи, з допомогою вчителя пояснює перебіг явищ і процесів, разом з вчителем формулює висновки за результатами дослідження
	8	Учень (учениця) відтворює значну частину проєктної роботи, з допомогою вчителя пояснює перебіг явищ і процесів, разом з вчителем формулює висновки за результатами дослідження, проєктна робота містить наочність, яка відображає специфіку

Високий		теми
	9	Учень (учениця) відтворює значну частину проєктної роботи, з допомогою вчителя пояснює перебіг явищ і процесів, разом з вчителем формулює висновки за результатами дослідження, проєктна робота містить наочність, яка відображає специфіку теми, самостійно наводить приклади
	10	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і застосовує знання у презентації, уміє аналізувати, узагальнювати і систематизувати надану інформацію, робити висновки, логічно і послідовно викладений матеріал обраної теми проєкту, робота оформлена належним чином
	11	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і застосовує знання у презентації, самостійно знаходить і аналізує інформацію, уміє аналізувати, узагальнювати і систематизувати зібраний матеріал, робить обґрунтовані висновки, логічно і послідовно подає матеріал обраної теми проєкту, робота оформлена належним чином
	12	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і застосовує знання у презентації, самостійно знаходить і аналізує інформацію, уміє аналізувати, узагальнювати і систематизувати зібраний матеріал, робить обґрунтовані висновки, логічно і послідовно подає матеріал обраної теми проєкту, робота оформлена належним чином, самостійно вносить пропозиції щодо поставленої проблеми

Біологія: критерії оцінювання.

10–11 класи

При оцінюванні рівня навчальних досягнень учнів з біології враховується:

- рівень оволодіння біологічними ідеями, що становлять важливу складову загальнолюдської культури;
- обсяг відтворення знань, рівень розуміння навчального матеріалу;
- самостійність суджень, систематизація та глибина знань;
- дієвість знань, уміння застосовувати їх у практичній діяльності з метою розв'язування практичних задач;
- уміння робити висновки та узагальнення на основі практичної діяльності;
- рівень оволодіння практичними вміннями та навичками спостереження та дослідження природи.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з біології здійснюються за характеристиками, наведеними в таблицях.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
Початковий	1	Учень (учениця) за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) розпізнає і називає окремі біологічні об'єкти
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) називає окремі ознаки біологічних об'єктів; наводить елементарні приклади біологічних об'єктів
	3	Учень (учениця) відтворює окремі факти; за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) характеризує окремі ознаки біологічних об'єктів; відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді (наприклад так або ні); допускає суттєві біологічні помилки
Середній	4	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює незначну частину навчального матеріалу; дає визначення окремих біологічних понять, неповну характеристику загальних ознак біологічних об'єктів, допускаючи несуттєві біологічні помилки
	5	Учень (учениця) відповідаючи на запитання вчителя відтворює основний зміст навчального матеріалу; характеризує загальні ознаки біологічних об'єктів, дає визначення окремих біологічних понять, описує біологічні об'єкти за планом, допускаючи несуттєві біологічні помилки; проводить та описує спостереження; за допомогою вчителя виконує прості біологічні дослідження та описує їх результати; за допомогою вчителя розв'язує прості типові біологічні вправи і задачі

	6	Учень (учениця) самостійно, але неповно відтворює навчальний матеріал, відповідає на окремі запитання; частково пояснює відповідь прикладами, що наведені у підручнику; у цілому правильно вживає біологічні терміни; характеризує будову та функції окремих біологічних об'єктів за планом з незначними неточностями; за зразком розв'язує прості типові біологічні вправи і задачі
Достатній	7	Учень (учениця) самостійно відтворює основну частину навчального матеріалу, використовуючи необхідну термінологію; розкриває суть біологічних понять, допускаючи у відповідях неточності; за визначеними ознаками порівнює біологічні об'єкти та явища; виконує прості біологічні дослідження та описує їх результати; з допомогою вчителя формулює висновки
	8	Учень (учениця) самостійно відтворює навчальний матеріал; відповідає на поставлені запитання, допускаючи у відповідях неточності; порівнює біологічні об'єкти, явища і процеси живої природи, встановлює відмінності між ними; пояснює причинно-наслідкові зв'язки; застосовує отримані знання у стандартних ситуаціях; розв'язує типові біологічні вправи і задачі користуючись алгоритмом
	9	Учень (учениця) вільно відтворює навчальний матеріал та відповідає на поставлені запитання; аналізує інформацію, за допомогою вчителя встановлює причинно-наслідкові зв'язки; самостійно розв'язує типові біологічні вправи і задачі; використовує знання у стандартних ситуаціях; виправляє помилки; уміє працювати зі схемами, графіками, малюнками, таблицями, атласами-визначниками, натуральними біологічними об'єктами та їх моделями; виконує прості біологічні дослідження та пояснює їх результати; виявляє емоційно-ціннісне ставлення до живої природи
Високий	10	Учень (учениця) логічно та усвідомлено відтворює навчальний матеріал у межах програми; розкриває суть біологічних явищ, процесів, пояснює відповіді прикладами; дає порівняльну характеристику біологічним об'єктам і явищам з визначенням подібності й відмінності; аналізує, систематизує, узагальнює, встановлює причинно-наслідкові зв'язки; використовує знання у нестандартних ситуаціях; виявляє ставлення й готовність реагувати відповідно до засвоєних ціннісних орієнтацій
	11	Учень (учениця) виявляє міцні й глибокі знання з біології у межах програми; самостійно аналізує і розкриває закономірності живої природи, пояснює прикладами, що ґрунтуються на власних спостереженнях; дає порівняльну характеристику біологічним явищам з поясненням причин подібностей й відмінностей; встановлює і обґрунтовує причинно-наслідкові зв'язки; визначає можливості практичного застосування результатів дослідження; виявляє переконання і активно проявляє ціннісні орієнтації, здійснюючи вибір завдань і рішень

Високий	12	Учень (учениця) виявляє системні знання з біології, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує біологічні явища і процеси, виявляє особисту позицію щодо них; використовує знання з інших предметів для виконання ускладнених завдань; знаходить та використовує додаткові джерела інформації для виконання навчального завдання; уміє виокремити проблему і визначити шляхи її розв'язання, приймати рішення, аргументувати власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення, бере участь у дискусіях, вирішенні проблемних питань
---------	----	--

Оцінювання лабораторних і практичних робіт

При оцінюванні лабораторних і практичних робіт враховується:

- обсяг виконання завдань роботи;
- наявність помилок, їх кількість;
- оформлення роботи (порядок оформлення, виконання рисунків біологічних об'єктів, охайність тощо);
- для лабораторних робіт наявність і зміст висновків (відповідність меті та змісту завдань роботи, повнота, логічність, послідовність тощо);
- для практичних робіт наявність і зміст звіту про роботу;
- рівень самостійності під час виконання завдань і формулювання висновків (написання звіту).

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
Початковий	1	Учень (учениця) за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) розпізнає і називає окремі біологічні об'єкти
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) називає окремі ознаки біологічних об'єктів; наводить елементарні приклади біологічних об'єктів
	3	Учень (учениця) відтворює окремі факти; за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) характеризує окремі ознаки біологічних об'єктів; відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді (наприклад так або ні); допускає суттєві біологічні помилки

Середній	4	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює незначну частину навчального матеріалу; дає визначення окремих біологічних понять, неповну характеристику загальних ознак біологічних об'єктів, допускаючи несуттєві біологічні помилки
	5	Учень (учениця) відповідаючи на запитання вчителя відтворює основний зміст навчального матеріалу; характеризує загальні ознаки біологічних об'єктів, дає визначення окремих біологічних понять, описує біологічні об'єкти за планом, допускаючи несуттєві біологічні помилки; проводить та описує спостереження; за допомогою вчителя виконує прості біологічні дослідження та описує їх результати; за допомогою вчителя розв'язує прості типові біологічні вправи і задачі
	6	Учень/учениця самостійно, але неповно відтворює навчальний матеріал, відповідає на окремі запитання; частково пояснює відповідь прикладами, що наведені у підручнику; у цілому правильно вживає біологічні терміни; характеризує будову та функції окремих біологічних об'єктів за планом з незначними неточностями; за зразком розв'язує прості типові біологічні вправи і задачі
Достатній	7	Учень/учениця самостійно відтворює основну частину навчального матеріалу, використовуючи необхідну термінологію; розкриває суть біологічних понять, допускаючи у відповідях неточності; за визначеними ознаками порівнює біологічні об'єкти та явища; виконує прості біологічні дослідження та описує їх результати; з допомогою вчителя формулює висновки
	8	Учень/учениця самостійно відтворює навчальний матеріал; відповідає на поставлені запитання, допускаючи у відповідях неточності; порівнює біологічні об'єкти, явища і процеси живої природи, встановлює відмінності між ними; пояснює причинно-наслідкові зв'язки; застосовує отримані знання у стандартних ситуаціях; розв'язує типові біологічні вправи і задачі користуючись алгоритмом
	9	Учень/учениця вільно відтворює навчальний матеріал та відповідає на поставлені запитання; аналізує інформацію, за допомогою вчителя встановлює причинно-наслідкові зв'язки; самостійно розв'язує типові біологічні вправи і задачі; використовує знання у стандартних ситуаціях; виправляє помилки; уміє працювати зі схемами, графіками, малюнками, таблицями, атласами-визначниками, натуральними біологічними об'єктами та їх моделями; виконує прості біологічні дослідження та пояснює їх результати; виявляє емоційно-ціннісне ставлення до живої природи
Високий	10	Учень/учениця логічно та усвідомлено відтворює навчальний матеріал у межах програми; розкриває суть біологічних явищ, процесів, пояснює відповіді прикладами; дає порівняльну характеристику біологічним об'єктам і явищам з визначенням подібності й відмінності; аналізує, систематизує, узагальнює, встановлює причинно-наслідкові зв'язки; використовує знання у нестандартних ситуаціях; виявляє ставлення й готовність реагувати відповідно до засвоєних ціннісних орієнтацій

	11	Учень/учениця виявляє міцні й глибокі знання з біології у межах програми; самостійно аналізує і розкриває закономірності живої природи, пояснює прикладами, що ґрунтуються на власних спостереженнях; дає порівняльну характеристику біологічним явищам з поясненням причин подібностей й відмінностей; встановлює і обґрунтовує причинно-наслідкові зв'язки; визначає можливості практичного застосування результатів дослідження; виявляє переконання і активно проявляє ціннісні орієнтації, здійснюючи вибір завдань і рішень
	12	Учень/учениця виявляє системні знання з біології, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує біологічні явища і процеси, виявляє особисту позицію щодо них; використовує знання з інших предметів для виконання ускладнених завдань; знаходить та використовує додаткові джерела інформації для виконання навчального завдання; уміє виокремити проблему і визначити шляхи її розв'язання, приймати рішення, аргументувати власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення, бере участь у дискусіях, вирішенні проблемних питань